

نومرو: ۲-۹۱

اداره خانه

ایستانبول . جفال اوغلنده

داثره اجتهادده

" Idjtihad " Constantinople

دوردنجی سنه

شماره

حریت فکریه به خادم

پنجشنبه کونلری حیقار اجتماعی . ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الہامی صفا

آبونه

سنه ملك آلتی آیلوق

تورکیا ایچین : ۵ غروش ۳۰ غروش

ممالک اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۱ فرانق

نسخه سی ۵۰ باره به

شرق قریب Near East رساله سندن :

مکتب معلملرینک صربستانه خدمتلی

عثمانی مکتب معلملرینه عبرت

صربستانه یکی الحاق اولنان مملکتلرده کی مکتبلر حقنده
 لکریخی اکلایق اوزره مراجعت ایدن بر اجنبی غزته مخبرینه ،
 صربستان معارف ناظری شواشاغیکی سوزلری سولشدر :
 « ملی مکتبلریمز معلملری اوچ بیوک شی یابدیلرکه
 بوندن طولای بتون صربستان کندیلرینه مدیون
 شکراندر . بزنجیسی - محاربه دن اول طلبه یی تعلیم
 (شودوقاسیون) ایتدکری کی کنجیلرک و طشره خلقنک
 فکر و دماغلرینی حقیقی وطن پرورلک حسیات و ایجاباتیله
 املا ایتدیلر . ایشته صوک محاربه ائساننده عسکرک ابراز
 ایتدیکی جسارت و بیوک فداکارلق بوندن ایلری کلشدر .
 ایکنجیسی - بوقورقونج محاربیلر ائساننده ملی معلملرک
 کافه سی صوک فردینه قدر جمله کندی ارزوی ذاتیلریله
 خدمت فعلیه عسکریه یه داخل اولدیلر . بونلردن یتمش
 یاشنی متجاوز اراختیار بتون محاربه ائساننده منزل قوماندانلی
 وظیفه سی ایفا ایتدیکی کی ، دیگر برکنجی دخی خدمته
 ملازم نامزدی صفتیله داخل اولدینی حالده ابراز ایتدیکی
 خدمات و فداکارلقله محاربه ائساننده یوزباشی رتبه سینه
 صعود ایتدی . و بوصفله مملکتی اوغرنده محاربه ایدرک
 ارزمان ظرفنده برقاچ حرب مدالیه سینه اثبات لیاقت
 ایتدکن صکره بالفعل محاربه ایتدیکی ائناده آلدینی یاره
 ایله میدان حربده ترک حیات ایتدی . آز دوام ایدن
 بومحاربیلر ائساننده مومی الهمدن اوتوز کشیدن زیاده سی
 یادشمن قورشونی ایله ویاخود خسته لقدن وفات ایتدیلر .
 اوچنجیسی - ختام حربده هر کس وطنه و خدمات
 سابقه سینه عودت ایتدکری زمان اوچتوزدن زیاده معلم
 اولاد و عیالی کریده براقه رق و فضله بر معاش ویاخود
 بر منفعت طلب ایتیه رک ، انحق مملکتلرینه خدمت
 ایفا ایتک مقصد و ارزوسیه یکی صربستانه (یکی الحاق
 اولنان مملکت) کیتدیلر . بونلر وطن اصلیلرندن اوزاق

اولان او محل و مملکتلرده چولوق و چو چولری اسکان
 ایده بیله جک برر ملجاً تدارک ایده نه قدر ده بر چوق
 آیلر مرور ایده جکدر . »

دیدکن صکره معارف ناظری شو وجهله بیان
 حسیات ایتدی : « بن بالخاصه کندی نامه و حکومت نامه
 بو عالی جناب هیئت معلمینه مملکته ایتدکری و الا آن
 ایتکده اولاقلری خدمات جالسپارانلرندن طولای کمال
 حرارت و صمیمیتله عرض شکران و منتداری ایلرم . »
 ح . س

صیانت آتار

عمر خیام

«عمر خیام» ک مفصل بیر ترجمه حالنی یازماق فکرنده
 دکم ؛ بو ، مشکل ، اوزون ، مسئولیتی بیر ایشدر . بیر شاعرک
 بیر حکیمک ترجمه حالنک صورت حکایه و تلقیسی ، اشعار
 و آثارینک صورت تفهم و تلقیسی اوزده رنده بیوک بیر
 رول اوینار .

مکمل بیر ترجمه حال یازماق ، ترجمه حالی یازیلان
 ذاتی ، نسلی ، جغرافیائی ، اجتماعی ، اقتصادی ، حاصلی
 هر دورلو محیط و احوالیه برابر یاشاتماق و او ذاتک
 تاروپود روخنک ناصل طوقوندیغنی کوسترمک دیمکدر .
 «عمر خیام» کیی بیر داهییه متعلق اولونجه ، بوایشک اهمیتی
 و تهلکسی نه قادر چوغالیر میدانده در .

بو سبیله بن ، ماهیت «خیام» لک بارز خطرینی جیزمکه
 اکتفا ایده جکم . «رباعیات» خیام «کائی آکلاشیلما سینه»
 فنا ویا کلش آکلاشیلما سینه مدار اولاجاق نقطه لری
 قید ایده جکم .

عمر خیام ، اکثریت مؤرخینه کورده ، «خوراسان» ک
 «نیشاپور» شهرنده و تاریخ میلادینک XI نجی عصرینک
 نصف اولنده دوغمشدر . محل تولدینک «نیشاپور»
 اولماسی محقق دکدر . «شمساده» آدی بیر کویده
 دوغدیغنی ادعا ایدن لرده واردر . مسقط رأسی نر

و تابعری، مونغول استیلاسنه قادار، قتل نفوسی کندیلرینه عادت و عبادت ایتمکده دوام ایتدی. [*]

«امام موفق» ک تلیذرلینک، مطلقاً ک یوکسک مرتبه جاه و اقباله واصل اولدینی اعتقاد عمومی و واردی. بواعقازک تأثیر نفوذی آلتنده، بواوچ درس آرقاداشی یعنی عمر خیام، عبد القاسم، حسن صباح ایچلرندن هانکیسی دها اول مقام اقتدار و اقباله واصل اولورسه دیگر ایکی آرقاداشنه معاونت ایتک اوزره آرلرندن مقاوله عقد ایتشلردی. اؤل اول یوکسک بیر موقعه واصل اولان عبد القاسم اولدی. عبد القاسم، «آلپ آرسلان» ک کوزینه کیرمک مهارت و درایتی کوستردی و آرزمان طرفنده کاتب خصوصی، مستشار و نهایت وزیر [یعنی صدر اعظم] اولدی و «نظام الملک» نامنی آلارق بعدما بونام ایله یاد اولوندی.

«عمر خیام» و «حسن صباح»، پرنفوذ و پراقتدار اولان دوستلرینه یعنی «نظام الملک» د مراجعت و مقاوله لرینک حکمنی اجرا ایتمه سنی طلب ایتمکده تأخر ایتمه دیلر. نظام الملک بونلره حسن قبول کوستردی. «عمر خیام» د سرای سلطانیده بیر مأموریت تکلیف ایتدی. ساده و متواضع طبعی و بیر کوشه ده رفاه. حال ایله یاشاماقدن غیری بیر امل بسله مه ی «عمر خیام» بو تقدیمی رد ایتدی. و وزیر، «بانا یا یا بیله جکگز اک بویوک لطف، سایه سعادت گزده، بیر کوشه یه چکیلوب علمک فیوضاتی اطرافه نشر و از دیاد عمرک ایچین الله دما ایتمه مه مساعدته ایتک در» دیدی. بو ردک صمیمیت و خلوصندن یک متحس اولان وزیر اصرار ایتهدی. قدیم آرقاداشنه سنوی 1200 مثقال آلتون معاش باغلاتدی. شاعر، کوینه چکیله رک حیاتی علوم، فنون، ادبیات، ریاضیات، رصدیات تتبع و تعلیم ایتیه حصر ایتدی.

[*] «حسن صباح» ک تأسیس ایتدیکی اسماعیلیه مذهبی و اسماعیلر حقه ده معلومات مفصله آلاق ایچین، «تاریخ اسلامیت» عنوانی اثر مترجمی 337 نجی صحیفه سندن 408 نجی صحیفه سنه قادار مطالعه ایتیه توصیه ایده رم.

اولورسه اولسون، حیانتک قسم اعظمی «نیشاپور» شهرنده کچیر مشدر. بو محقق در.

عمر خیام وزمانی حقه ده اکی تتبع نامینی یازان Denison Ross ک بیانه کوره عمر خیام 1040 تاریخده و محبی «حسن صباح» دن اون سنه اول تولد ایتمشدر. «عمر خیام» ک باباسی «ابراهیم» بیر چادیرچی ایدی. عمر، زمانک عادت شرقیه سنه اتباع ایده رک بیر مخلص انتخاب ایتیه مجبور ایدی. اکثر شاعرلر، انوری، فردوسی، برقی، کبی بدیده لی و محتشم مخلص لر مخلص ایدرکن او، باباسک صنعت و صفتیه مخلص ایتک تواضع و درایتی کوستردی.

بو صورت مخلص دفته شایان بیر کیفیت در. شاعرک، انوری، آسمانی، فردوسی کبی آز چوق مجرد مدلول لر افاده ایدن کله لره ترجیحاً خیام یعنی چادیرچی مخلصی آلماسی مادی و حقایق اشیا یه، مجردات دن دها زیاده مربوط بیر متواضع و راست بین بیر روح اولدینی کوسته ریر. «عمر خیام» ک خیمه جیلک صنعتی اجرا ایتدیکنه دائره ییچ بیراماره بولونما مشدر. آلمش اولدینی عرفان و تربیه، تحصیل زمانتی چادیر جیلقله کچیرمش بیر کیمسه نک قازانه. بیله جکی عرفان و تربیه دکدر.

«عمر خیام» تحصیلی، «نیشاپور» ده «نیشاپور» مدرسه سی» نده ا کمال ایتمشدر. نیشاپور مدرسه سی اوزمانک اک مشهور دارالعلومی ایدی. بو دارالعلومک مدرسی مشهور «امام موفق» ایدی.

عبد القاسم و حسن صباح بو مدرسه ده عمر خیامک درس آرقاداشی اولمشلردی؛ عبد القاسم، بالا خره «نظام الملک» عنوانیه «آلپ آرسلان» ک وزیر اولدی. «آلپ آرسلان» سلجوق خاندان حکمدار یسندن ایکینجی پادشاه ایدی.

«حسن صباح» د کاینجه «اسماعیلیه» دینلن مذهبک واضع مدهشی اولدی. بونک متعصب و خونخوار مرید

حسن صباح ایسه ، عمر خیامك ایسته مه دیکی خدمتی قبول ایتدی .

صوكت درجه حریص جاه و حسود اولان «حسن صباح» ولی نعمتی «نظام الملک» ی کوزدن دوشورمه یی دنه مک ایچین ، کندی موقعندن استفاده ایتدی ؛ فقط نظام الملک مدبر داوران اراق فلاکتک اوکنی آلدی . «حسن صباح» سرای دن چیقاریلدی .

حسن صباح ، ایسته بو صورتله طرد اولونماسی عقبنده درکه اسماعیلیه مذهبی تأسیس ایتمشدر . «آلپ آرسلان» ك وفاتنده تخته کچن اوغلو «ملک شاه» ك زماننده نظام الملک حائز نفوذ اولمایه و ملکی داها زیاده قدرت و متانتله اداره ایتمه یه دوام ایتمش ایسه ده حسن صباحك ایلك قربانی اولمشدر .

«ملک شاه» طرفندن عزل ایدیش و چوق کچمه دن مقتول اولاراق بولونمشدر . حسن صباح طرفندن کوندریلن بیر متعصب اسماعیلی خنجر یله ئولدورولمشدی . نظام الملک وفاتندن سوگړه چوق وقت کچمه دن «ملک شاه» ، «بغداد» ده [1092 تاریخنده] وفات ایدیور و اونکله برابر سلجوق ایمپراطورلغی ، حقیقت حالده مقرض اولیوردی . «ملک شاه» ك وفاتیه «سلطان سنجار» ك تخته جلوسی آره سنده کچن 25 سنه لك بیر مدت داخلی حربله ، شورشر ایلله مملکت هرج و مرج اولیوردی . «حسن صباح» امتی اولان متعصب قاتلر کر وهیله قتل و جنایتلرله اوینا ماقده ، با کمال حرص و حرارت ، دائم ایدی .

عمر خیام ، «نیشابور» ده ، سلاح کورولتولرندن اوزاق اولاراق علوم و قوننه ، شعر و ادبیاته حصر ایدیش آسوده و نورلو بیر حیات یاشایوردی .

اقتساماری مهتابده ، نهوینک تراچه سی اوزه رینه آتیش بیر سجاده اوزه رنده شن مدعولرله صره ایلله کسه صونان بیر ساقی ایلله مغنی لر و موسیقارلرک اوره سنده اوطوروب مصاحبه ایتمه یی سوردی .

بو یله بیر اقشام ، بیر روزکار ، ضربه سی ایشیق لری

سوندور مش و شراب دولودستی یی یوورلامشدی . حده ککش اولان شاعر شوربای یی ارتجالاً انشا ایتمش در :

ابریق می مرا شکستی ربی

برمن در عیش بستی ربی

بر خاک بر بختی می ناب مرا

خاکم بدهن مکر تو مستی ربی [*]

عمر خیامك حیاته عائد و محقق اولاراق بیلدی کمز شودرکه «ملک شاه» طرفندن 1074 تاریخنده ، دیگر یدی راصد ایلله تقویم جلالی یی تنظیمه مأمور ایدیش و تاریخ جلالی یی وضع و تأسیس ایتمشدر . (بغداد) رصدخانه سی مدیر یتنك ده کنیسنه تقویض اولوندیغی واوراده «زیج ملکشاهی» دینیلن جداول رصدیه یی ایجاد ایتدیکی ده تاریخنده مضبوطدر .

عمر خیام ، «ملک شاه» ك اطراف یی آلان و قصیده لر یازاراق ستایشی کوکلره چیقاران ، دالقائوق شاعر لره هیچ بکزه مزیدی .

آوستریالی مستشرق مشهور Hammer von Purgstall خیامك بیکر می بش رباعیسنی ایلك دفعه آلمانجه یه ترجمه ایتمش و عمر خیامی آوروپایه طنائیتمش ایدی بو مستشرق ، «عمر خیام» ی «شرقك وولتهر Voltaire» ی صفیله توصیف ایتمشدی .

آلمانیانك الک بویوک واک زیاده اطوار و افکار حکیمانه ایلله ممتاز شاعر لرندن «روککرت Ruckert» که «فردوسی» نك «شهنامه» سی کیبی حقیقه خوارق ادبییه دن اولان عظیم بر اثر ادبی نك آلمانجه یه نظماً مترجیدر ، عمر خیامك شائقه دار و سوییملی بیر شاعر اولدیغی یازمش اولارق بیر قاچ رباعیسنی آلمانجه یه ترجمه ایتمشدی .

بنجه «عمر خیام» قدیم لاتین عالمك شاعر حکیمی De Rerum Natura یعنی «حقیقت طبیعت» یا خود «حقایق اشیا» عنوانی اثر معظم و منظمك مؤلفی Lucrèce ذکاسنده و Epicure مزاجنده «ابوالعلاء المعری»

[*] 338 نجی رباهی . ترجمه سی متنده .

یادینی کی عقل کوزیکی آج بویکی اوکوزك آره سنده
اشكارك تیشدیکنی گور!

هان هر رباعیسنده، یورغونلق کثیره جك بیر صورتده
شراب موضوعنك شراب نسانك تکرر ایتمه سی اکثریا
مواخذة اولونور .

مستشرق Darmesteter ك بحق وبالاصابه سويله-
دیکی وجهله عمر خیامك شرابی بیر سه نول بیرتمثال در-
شراب، عمر خیامك اشعارنده بعض دین و اعتقادك رسوم
باطله سنه قارشی عصیان و قیام نمائیلدر . « فهران
هازی » نك دیدیکی کی « اوحقیقت حالده بلکه هیچ
ایچمه مش اولدینی شرابی ترنم ایتشد . »

« رباعیات خیام » ك Fitz Gerald طرفندن انگلیزجه
ترجه منظومه سی اصل اتخا ایدره ك عمر خیامك یوز بیر
رباعیسنی فرانسزجه به کمال موفقیت و مهارتله نظماً نقل
ایدن « فهران هازی » بی دیکله یلم :

اونو تمایلم که ، شاعر ، معمای کائناتی حل ایتمی
دوشونمکدن، سرائر عالمه مطلع اولمایه جالیشماقدن فارغ
اولمیان بر حکیم در . سرائر عالمی اقتدار ادر اکنک فوقده ،
متعالی کور و یور ، یوکسه لیور ، فقط واصل مرام اولامایاراق
واولامایاجغنی آکلایاراق کمال حزن و المله وادی حیرته
تکرار سقوط ایدیور . شراب دن ایسته دیکی ، ایچنه دوشدیکی
حزن و هیچی بی او یوشدور ماق ، و اونوتدورق در .
سفالتك اوزه ریته نیسان آقیقادر .

ذکاسنك ، عصیانلر بی و یورکنك شورشی مظفرانه
تسکین ایدره جك اولان شراب ه ، بنسك [اسراره یعنی]
مراجعت ایدر کی مراجعت ایدیور . نفسندن تجرید ایدره ك
بلکه نهایت الامر ، کنیسی بی قرار ایدن سرائر جهانك
مفتاحی شراب دن آلا جغنی امید ایدر .

فرانسز فیلسوف Elargissez Dieu Diderot ، یعنی
خدایی کائناته حاکم بیر نظرله کورک ؛ آچک ، صاچک دییوردی .
« عمر خیام » ده بونی یاییوردی .

تواضع ، آرزولرده اعتدال ، حسنات ، مساعفه کارلق

شائقه سنده ، « عرفی » تمیل آفرین قوتنده خلقتك
بیر کزیده سی و بر کزیده سی ایدی .

یالکز Ernest Renan عمر خیام ایچین ، « ظاهرده
متصوف [دین سرائر سالکی] حقیقتده سفیه ، کفری ،
اسرار پرور الهیله ، خنده بی » Mystique اعتقادسزلقلره
منزع ایدن « قمرلی بیر سالوس » در دیمشدی . بوسوز
1868 ده « سوسیه آزابتیک » ه ، « رباعیات خیام » ك
Nicolas طرفندن یاییلان ترجمه سنه دائر ویردیکی مطالعه
نامه ده یازیوردی . بو حکم ، اکثر فرانسز متبعلرین
خاص اولان « عجله حکم ویرمک » اعتیادینك محصولی
ایدی . « عمر خیام » ك رباعیلر بی نظماً فرانسزجه به
ترجمه ایتش اولان موسیو فهران هازی F. Henry نك
رأی بو مرکزده در : يك درین اولمیان بیر ترجمه نك
هیچ درین اولمیان ، يك سطحی بیر مطالعه سریع سیله
ویریلن حکم بویله اولوردیور . چونکه « رباعیات » ك
عمومیت مضامینی بو حکم سطحی بی شدله ییقار و یاقار .

گایست در آسمان نامش پروین
يك گاو دگر نهفته در زیر زمین
چشم خردت کشای چون اهل یقین
زیر و زبر دو گاو مشتی خربین !

رباعیسنی یازان و بونی و بویکی رباعیلری ، عمر
خیام ك علیهنده استعمال ایتك اوزره قوییه ایتیه کلن
ریا کار صوفولره استساخ ایتدیرمک دن چکیمه یین بر
شاعر نه قمرلی نه قمرسز سالوس یعنی ریا کار اولاماز .
ایران قدیمه و ایران عدیله وهر « ایران ویران » ده
موجود اولان بیر اعتقاد باطل ایله آنجاق بوقادار
استهزا اولوناییلیر و بواعقاده کوره کره ارض بیر اوکوز
و اوکوزك بیر بالیق و بالیق منشأ حیات اولان بیر دگر
اوزرنده بولونوردی و حالا بولونور .

رباعی نك ترجمه سی بوراده ویرهیم : پروین اسمیله
کوکده بیر اوکوز [برج] واردر .

بیر اوکوزده یرك آتشد کزلی در ! اهل یقینك

ومعاونته واورو با اصول تجری و ترتینک سایه سنده موفقیته
طوبلا مشدر . کتاب اصلی و ترجمه سیله برابر «پاریس» ده
1867 تاریخنده «اوجنی ناپولهئون» ک اراده سیله
حکومت مطبعه سنده طبع اولونمشدر . «نیقولا» نک
جمع و ترجمه سی ، عمر خیامی مطالعه ایده جک لر ایچین
گران قیمت بیر منبع و خزینه قالا جاق و بویوک خدمت لر
ایده جکدر . فقط عمر خیام ک نامی جمهور ادبا آره سنده
تعمیمه یاردم ایتمه مشدر . Fitz Gerald ک پک پارلاق
ترجمه سی دلالتی ایله ، شان و شهرت قاپیسی شاعر ایرانی به
تماماً آجاق بویوک شرفی ، انکلتراهیه ، هر بویوک کثر نوع
بویوک کتک بشیکی ، مطلبی ، مشرقی اولان انکلتراهیه
«شکسیر» ک «میلتن» ک ، «یایرون» ک «شعلی» نک
«طوماس قارایل» ک ، «چارل داروین» ک وطن معظم
و فیاضه راجع در .

بوکون انکلتراهیه و آمریقانک فلاسک آثار ادبییه سی
ایچنده «رباعیات خیام» ک غایت معین و معتبر بیر مقامی
وارد در . اگر بعض قیسه نظر لیلرک کورمش اولدوقلری ،
و متأسفانه سویله یورم ، کورده جک اولدوقلری کیی انکلیزلر
و آمریقالی لر ، حسن دن نفی و نفع دن حسن ی آیرمایان
بو عملی و چلیک دن انسانلر «عمر خیام» ده بیر می برست
سفیه و بی دین کورسه لر دی . بوکون عمر خیام ک اسمنی یله
کتابلرنده ذکر ایتک ایسته مز لر دی .

ثوت ، بوکون آمریقاده ، ادبیاتله اک اوزاقدن
نسبتی اولان بیر فرد بولاماز سیکز که «عمر خیام» اسمنه
بیگانه بولونسون . «لوندرد» ده هیچ بیر خصوصی کتبخانه
کورمه دم که عمر خیام ک «فیتزگه رالد» طرفندن ، مختلف
قطعه لر ده ، مصور و غیر مصور اوچ غروشدن الی غروشه
قادر بهاری ، کتاب ک زینت و حجمه کوره ، دکیشن ترجمه
انکلیزیه لری بولونماسین .

زده ایسه ، بوندن یکیرمی اوچ سنه قادر اول معلم
فیضی افندی طرفندن ترجمه و طبع ایدیلن اون بش یکیرمی
رباعی دن باشقا عمر خیامه عائد بیر اثر یوقدر . دها زیاده

یعنی حریت فکریه و وجدانیه ، خلوص و صمیمیت یعنی
اولدینی کیی کورونمک و یازماق و کوروندیکی و یازدینی
کیی اولماق ، اضطراب و موته قارشی توکل و تسلیمیت ،
جسارت روحیه ، شجاعت مدنیه . کذب و ریایه بغض
ولفت . ایشته عمر خیام هب بو فضائل اخلاقیه یی و عظم
ایدیور . «عمر» ای در ؛ اونک بغض و کیی زهد و تقوا
جبه سی آتنده ناپاک بیر یورک طاشیان ساخته و سوخته ریا کارلره
منعطف در . ایلکی ایچین سور . «بوجهانک
احوائی نه قادر زیاده تدقیق ایدرسه م اوقادار دها زیاده
آکلا یورم ، که دنیاده ایلک دن باشقا بیر ایلک یوق» دیر .
تعصب ک دشمندر . مساعفه کار و رحیم در . حق سزلق دن ،
عدالت سزک منتفردر . فنانی کورمک دن متالم اولور . بدبخت
شاعر ، باشقالرینک بدبخت ایدیلنه سی ایسته مز .

عمر خیامی انکلتراهیه و آمریقایه ایلک دفعه طایتدیران ،
«اوقسغورد» Oxford مکتبی عبرانی و عرب لسانلری
معلملر دن توماس هاید Thomas Hyde در . (قدیم
ایرانی لری «مه د» لری «پارت» لری تاریخ دینی) عنوانی کتابلنده
عمر خیامی موضوع بحث ایتشدی . ایلک طبعی ۱۷۰۰
تاریخنده در .

قیسه عمرینک بویوک بر قسمی عمر خیام ک
رباعیاتنی تدقیق و وجهه حصر و وقف ایتش اولان بیر
قادرین یعنی میستره س «قادهل Mrs H. M. Cadell
عمر خیام ک رباعی لرینک مقدارینی 1200 ه ابلاغ ایتشددر .
مؤلفه محترمه بومقدار رباعی نک کاملاً عمر خیام ک
اثری اولدینگی هر کسک تسلیم ایتمه یه چکی و صورت محققه ده
عمر خیام ک قلمندن چیقمش اولان رباعی لر مقدارینک
250 الی 300 راده سنده بولوندینگی تسلیم ایدیور .

(اجتهاد) قارئلرینه تقدیم ایده جکم رباعی لری عددی
464 در . بورباعیلری جمع ایتک شرفی I. B. Nicolas
اسمنده بیرفرانسز ادیبنه راجع در . بو ذات فرانسه
حکومتک ایران سفارتخانه سی باش ترجمانلغده طول مدت
قلمش و او ائنده رباعیات خیامی علما و ادبای ایرانک دلالت

ایدیلی معلومات و تعریفات بر مقاله‌نك حوصله‌سنه
صیغامازسده صیغدیرمغه غیرت ایده‌جکم . اونك ایچون
مقاله‌نی ایکی قسمه آیرمغه مجبور اولدم . برنجیسی ،
ایکنجیسی تنویره خادم بر مقدمه تاریخیه در .

فلسفه تاریخیه آشنا اولانلر بیلرلرکه یونان قدیم فیلسوفلرنك
ایلك طبعه‌سنی تشکیل ایدن حکما ، حادثات طبعیه‌نك دائمی برحریان
تحول ایچنده دوران ایتمکده اولدوغنی و صوراشیادن هیچ
برینك ثبوت بوله‌میوب لایققطع تغیر وتبدیل ایده‌کدیکنی ابتدائی
برکیفیت مهمه اولق اوزره نظرده‌آلشلردی . (کونفساد)
دیدکلری بوکیفیت عمومیه اولرک ملاحظات فلسفه‌لرله هم‌نشأ ،
همده نقطه حرکت اولمشدی . کندیلرنجه هیچ شبهه یوقدی که
توبتدلات فی‌نهایه‌نك نقطه استنادی (وارلق) در . چونکه
یوقفنده تبدل احتمالی تصور ایتک امکان خارجنده در .

فی‌الحقیقه برشی تبدل ایتک ایچون البته اول و اولملی در .
بناء علیه تبدلات حوادثه اصل اولان وارلقی ارامق و حقیقتی
آکلامق . اوزمانک باشلیجه فلسفه‌سی اولمشدی . فیلسوفلرک
بوسواله ویرمیلرکلی جوابلر ، ماهیت و حیثیتلرله کوره
مسئلرک تشکیلنه اساس اولدی . معلومدرکه بونلرک کیمیسی
اشیاده (اصل) اولان (Le principe des choses) صودر
دیددی . کیمیسی هوادر . دیددی . کیمیسی ده ، آتشدر ، یاخود
عقلدر ، یاخود نامتناهی در . دیددی . بوآوانیلان شیشه
(archée) دخی دیرلردی که بزده (اول‌الاول) دیه ترجمه
ایدلش قالشدر .

مطلق ، وحید ولایتغیر اولسی اقتضا ایدن و اولیه فرض
اولونان (وجود مجرد l'être abstrait) حقنده بوقدر مختلف
و حقی بکدیکرینه ضد فرضیه‌لر البت کونک برنده تصادم ایده‌جک
و بوتون فلسفه سیستملری رخنه‌دار اولوب بیقیله‌جق ایدی ،
بو ، یک طبیعی برشیدر . اوصافدرونانه فرضیاته تکمه‌نی ووران
برفرقه‌منقدین اولدی که تاریخ فلسفه‌ده (سوفسطائی‌لر sophistes)
نامیله شهرت آلمشدر . سوفسطائی‌لرک فلسفه‌یه پاک بویوک
برخدمتی اولمشدر ، فضولی اوله‌رق نصوص قاطعه کبی قبول
ایدیلیورن فرضیاته قارشی ذهنی تحریک واک صاغلام کورون
عقاید فلسفه‌نی تشکیل ایدرک ، عقل و نظری کندی قابلیاته
توجه و ارجاع ایلدین بومنقد متفکرلردر . بونلر ، حقیقت
اشیائی بیلیمک ، وجود مطلق تعیین ایتک ادعای فضولانه‌سنده
بولونان فیلسوفلره : (سز اول‌الاول صودر ، یاخود شودر ،
بودر ! . دیه علم یقین ادعاسنه کیریشمزدن اول . علم بشرک
کیفیت حصول و ثبوتی . وسائط و شرائطی تحقیق ایلیمک ؛
درجه صلاحیتی و دائره شمولی تعیین ایدک ! اول کندیگری
بیلیمک ، حدیگری بیلیمک !

اغلاتاجاق و اغلاتاجاق جهت وار : بالذات ایرانی‌لر « عمر
خیاه » ک مکمل بیر کلیاته مالک دکلدرلر .
ایرانی‌لرک اندک مجموعه رباعیات « هندستان » ک « قالدکوت »
شهرنده طاش باصمه‌سیله برباد بیر جالده طبع ایدیلش
ناقص و برباد بیرنسخه در .

« عمرخیام » دوقوز اون کتاب تألیف و ترک ایتمشدر ،
بونلر دن اوچی علوم طبعیه اوزم‌رینه یازیلشدر . دوردی
ریاضیاته عائددر . ایکیمی « مه‌تافیزیک » حقنده در . بیری
مجموعه اشعاردر .

بو اون کتابدن یالکیز اوچنه دسترس اولدوق :
بیری مشهور جبر کتابی درکه ۱۸۵۱ ده « پاریس » ده
F. Woepcke طرفندن باصیلیمشدر .

ایکینجیسی Euclide ک بعض تعریفات حقنده
ملاحظات دن متشکل در . اوچنجیسی « رباعیات » عنوانی
مجموعه اشعاردر .

بز شیمیدی یالکیز بو مجموعه اشعار ایله مشغول
و مشغول اولاجاغز . اشتغال و اشتغال ایتمین لک نصیب
مقدر و مستحق ثولوم و قارائنلق در .
بز حیاته و نوره کیدیورز . بز حیاته و نوره کوتوره جکیز .

دوقوز

عبدالله هودت

هامش - رباعیات خیام ک اصل و ترجمه‌سنی کله جک
نسخه‌دن باشلا یاراق (اجتهاد) ه تفرقه ایده‌جکیز .

هانری برغسون و فلسفه‌سی

هانری برغسون ، مدنی دنیانک هر طرفنده بویوک
بر شهرت قازانمش بر فرانسه فیلسوفیدر . کندیسینی
هنوز اللهی ، اللهی بش یاشلرنده اولدوغنی جالده فلسفه
مسائلنی کندینه خاص بر نقطه نظر دن تلقی ایتمش و اوچ
درت مهم اثر وجوده کتیرمشدر . بو کتابلر یک چوق
لسانله ترجمه ایدلش و شدتلی طرفدارلر ایله علمدارلر
پیدا ایشدر . بویله بر آدمک فلسفه‌سی حقنده آرزو